

LIDIA FIEJDASZ-BUCZEK

POJĘCIE RELIKWII
ORAZ KANONICZNE ROZPOZNANIE, PRZENIESIENIE
I KONSERWACJA DOCZESNYCH SZCZĄTEK
SŁUG BOŻYCH WEDŁUG INSTRUKCJI
KONGREGACJI SPRAW KANONIZACYJNYCH
Z 8 GRUDNIA 2017 ROKU

WSTĘP

Od 4 marca 2016 r., kiedy papież Franciszek (podczas audiencji udzielonej Sekretarzowi Stanu) zaaprobował *Normy dotyczące administrowania funduszami przeznaczonymi na prowadzenie spraw beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych*¹ oraz gdy pół roku później (24 sierpnia 2016 r.), z mandatu papieża Franciszka ten sam Sekretarz Stanu kard. Pietro Parolin zatwierdził nowy *Regulamin Konsulty Medycznej*² – dało się zauważyć, że rozpoczęła się reforma prawa kanonizacyjnego i, że nastąpiło znaczne przyspieszenie w wydawaniu dokumentów w tychże sprawach. Bowiem w kolejnym roku Franciszek listem apostolskim w formie

Dr LIDIA FIEJDASZ-BUCZEK – adiunkt w Katedrze Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych, Instytut Prawa Kanonicznego, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: lfiejda@kul.lublin.pl; <https://orcid.org/0000-0001-6252-4027>

¹ CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM, *Norme sull'amministrazione dei beni delle cause di beatificazione e canonizzazione* (10.03.2016), AAS 108 (2016), s. 495-498; tekst polski: KONGREGACJA SPRAW KANONIZACYJNYCH, *Normy dotyczące administrowania funduszami przeznaczonymi na prowadzenie spraw beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych* (7.03.2016), tł. M. Bider, H. Misztal, [w:] H. MISZTAŁ, L. FIEJDASZ-BUCZEK, *Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2017, s. 273-278 [dalej cyt.: *Postępowanie kanonizacyjne*].

² TAZ, *Regulae Consultationis ad medicos Congregationis de causis Sanctorum* (23.09.2016), AAS 108 (2016), s. 1004-1009; tekst polski: KONGREGACJA SPRAW KANONIZACYJNYCH, *Regulamin Konsulty Medycznej* (23.09.2016), tł. M. Bider, [w:] *Postępowanie kanonizacyjne*, s. 321-328.

*motu proprio Maiorem hac dilectionem o ofiarowaniu życia*³ ustanowił nową miarę świętości, zaś 5 grudnia 2017 r. zaaprobował instrukcję dotyczącą relikwii w Kościele: pt. *Autentyczność i przechowywanie*⁴. Dnia 9 kwietnia 2018 r. odbyła się prezentacja dokumentu teologicznego o świętości – adhortacji apostołskiej Ojca Świętego Franciszka *Gaudete et Exsultate* o powołaniu do świętości w świecie współczesnym⁵. Zatem w ciągu 2 lat Franciszek promulgował lub polecił promulgować tyle aktów prawnych w sprawach kanonizacyjnych, ile Jan Paweł II w ciągu prawie 27-letniego pontyfikatu.

W tej dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości, uzasadnienie znajduje wybór tematu artykułu. Instrukcja o relikwiach, pomimo zapowiedzi, nie doczekała się na razie (stan na 30 lipca 2018 r.) oficjalnego tłumaczenia na język polski, ani nie została opatrzona naukowym komentarzem⁶.

1. MOC PRAWNA

Dokument ma rangę instrukcji – wyjaśnia przepisy ustaw oraz rozwija i określa racje, które należy uwzględnić przy ich zachowaniu. Postanowienia instrukcji nie zmieniają ustaw, a jeśli nie dadzą się pogodzić z przepisami ustaw, są pozbawione wszelkiej mocy (kan. 34 §§ 1 i 2 KPK/83). Instrukcja *Relikwie w Kościele. Autentyczność i przechowywanie* zastąpiła⁷ apendyks do instrukcji *Sanctorum Mater* z 17 maja 2007 r. o *kanonicznym rozpoznaniu doczesnych*

³ FRANCESCO, *Lettera apostolica in forma di Motu Proprio del Sommo Pontefice Francesco Maiorem hac dilectionem sull'offerta della vita*, „Bollettino” 11.07.2017, nr B0484; tekst polski: FRANCISZEK, *Maiorem hac dilectionem. List apostolski w formie motu proprio o ofiarowaniu życia*, „L'Osservatore Romano” wyd. pol. 38 (2017), nr 8 (394), s. 10-12.

⁴ CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM, *Le Reliquie nella Chiesa: Autenticità e Conservazione* (2017). Do dnia 23 lipca 2018 r. tekst nie został opublikowany w AAS.

⁵ FRANCESCO, *Esortazione apostolica Gaudete et Exsultate del Santo Padre Francesco sulla chiamata alla santità nel mondo contemporaneo* (19.03.2018); tekst polski: *Adhortacja apostołska Ojca Świętego Franciszka Gaudete et Exsultate. O powołaniu do świętości w świecie współczesnym*, Kraków: Wydawnictwo M 2018. Zob. także: *La santità nel mondo di oggi. Presentata l'esortazione apostolica «Gaudete et exsultate»*, „L'Osservatore Romano” ed. Quotidiana Anno CLVIII n. 81 (47.814), lunedì-martedì, 9-10 aprile 2018, s. 1.

⁶ CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM, *Le Cause dei Santi. Sussidio per lo Studium*, a cura di V. Criscuolo, C. Pellegrino, R.J. Sarno, prefazione di A. Amato, ed. 4, Città del Vaticano: LEV 2018, s. 225-247.

⁷ Kan. 34 § 3 KPK/83: „Instrukcje tracą moc nie tylko przez odwołanie wyrażne lub pośrednie przez kompetentną władzę, która je wydała, lub wyższą, lecz także przez wygaśnięcie ustawy, dla której wyjaśnienia czy wprowadzenia jej w życie, zostały wydane”.

*szczętek Sług Bożych*⁸. Instrukcję o relikwiach w Kościele, Ojciec Święty Franciszek zaaprobował 5 grudnia 2017 r. Tekst instrukcji sporządzony 8 grudnia 2017 r. w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych, podpisany przez prefekta Kongregacji oraz jej sekretarza, został następnie opublikowany w „L'Osservatore Romano” 17 grudnia 2017 r. i otrzymał natychmiastową moc prawną.

2. STRUKTURA DOKUMENTU I ADRESACI

Instrukcja zawiera 38 artykułów (i jest znacznie obszerniejsza w stosunku do poprzedniej. Apendyks składał się z 15 artykułów). Poprzedzona obszernym wstępem, została podzielona na 3 części: I. Prośba o zgodę Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, II. Etap diecezjalny lub eparchialny czynności specjalnych; III. Peregrynacja relikwii. W ramach części wyodrębniono trzy tytuły (I. Czynności wstępne, II. Czynności specyficzne; III. Czynności końcowe). W obrębie tytułu II: Czynności specyficzne, również w trzech rozdziałach omówiono: I. Kanoniczne rozpoznanie, II. Wyjmowanie fragmentów ciał i przygotowanie relikwii, III. Przeniesienie urny i alienacja relikwii. Instrukcja konkluduje, że rozstrzygnięcia wszelkich innych kwestii pozostawia się osądowi biskupa lub delegata biskupiego.

Adresatami instrukcji są ci, którzy mają troszczyć się o wprowadzenie ustaw w życie i obowiązują ich w wykonaniu ustaw (kan. 34 § 1 KPK/83). W tym przypadku instrukcja jest skierowana do biskupów diecezjalnych, biskupów eparchii i tych, którzy są z nimi zrównani z mocy prawa. Ma służyć również tym, którzy uczestniczą w procedurach dotyczących relikwii błogosławionych i świętych oraz w procedurach dotyczących doczesnych szczątków sług Bożych i Czcigodnych (tj. członków trybunałów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych, postulatorów i innych), aby ułatwić zastosowanie tego, co jest wymagane w tak szczególnej sprawie.

⁸ CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM, Istruzione «*Sanctorum Mater*» per lo svolgimento delle inchieste diocesane o eparchiali nelle cause dei santi (16.12.2006), AAS 99 (2007), s. 465-512; tekst polski: H. MISZTAŁ, „*Sanctorum Mater*”. Instrukcja Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych. Komentarz, wyd. 2, Lublin: Wydawnictwo KUL 2011.

3. POJĘCIE RELIKWII – HISTORYCZNE UWARUNKOWANIA

Dobrze się stało, że Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych precyzyjnie uporządkowała terminologię związaną z relikwiami. Uczyniła to sięgając do historycznego podziału, który występował już w praktyce powołanej w 1588 r. przez Sykstusa V (1585-1590) Kongregacji Obrzędów⁹, a później także w praktyce Kongregacji Odpustów i Relikwii funkcjonującej w strukturze Kurii Rzymskiej w latach 1669-1904. Studiując dekrety z tych lat, szybko można się zorientować, że znaczenie miało to, czy relikwie są znaczne (*reliquie insigni*), czy nieznaczne (*reliquie non insigni*). Np. w dekrecie Kongregacji Obrzędów datowanym na 8 kwietnia 1628 r.¹⁰ określono, że znacznymi relikwiami są: ciało, głowa, ramię, noga, albo inna część ciała, na której męczennik cierpiał, byleby nie była zbyt mała i [ta relikwia] posiadała aprobatę biskupa¹¹. W 1899 r. Kongregacja Obrzędów, po zasięgnięciu opinii biegłych z Komisji Liturgicznej zadeklarowała, że relikwią znaczną jest także: osobna część ramienia, którą poprzedza przedramię; zewnętrzna część ramienia, a także: serce, język, ręka, jeśli cudownie się zachowały¹².

A contrario, relikwią znaczną nie były np. kawałki kości głowy św. Szczepana, co wyraziła Kongregacja Obrzędów w dekrecie z 20 grudnia 1628 r.¹³, ani fragment stopy św. Wawrzyńca (chodziło o fragment zewnętrzny lewej nogi z czterema palcami okrytymi ciałem)¹⁴. Z podziałem na relikwie znaczne i nieznaczne wiązały się pewne skutki. Np. zabronione było celebrowanie powagą

⁹ SISTO V, *Costituzione apostolica Immensa aeterni Dei Istituzione di quindici Congregazioni, di cui la quinta pro sacris ritibus et caeremoniis* (22.01.1588), [w:] *Leggi della Chiesa su beatificazione e canonizzazione dall'anno 993 all'anno 2000. Collezione*, ed. L. Porsi, Roma: Nova Res 2006, s. 97-98 [dalej cyt.: *Leggi della Chiesa*]; P. PALAZZINI, *Le congregazione romane*. [w:] *La Curia Romana nella Cost. Ap. «Pastor Bonus»* a cura di P.A. Bonnet, C. Gullo, Città del Vaticano: LEV 1990, s. 189.

¹⁰ SACRA RITUUM CONGREGATIO, Urbis, 8 apr. 1628, [w:] *Decreta autentica Congregationis Sacrorum Rituum ex actis eiusdem collecta eiusque auctoritatae promulgata sub auspicii ss. Domini Nostri Leonis Papae XIII*, vol. I: *Ab anno 1588 num. 1 usque ad annum 1705 num. 2162*, Romae 1898, s. 118 [dalej cyt.: *Decreta autentica*, vol. I].

¹¹ „Insignes autem Reliquias declaravit esse Corpus, Caput, Brachium, Crus, aut illam partem corporis in qua passus est Martyr, modo sit integra et non parva, et legitime ab Ordinariis approbata”. SACRA RITUUM CONGREGATIO, Urbis, 8 apr. 1628, n. 3, s. 118.

¹² SACRA RITUUM CONGREGATIO, Urbis et Orbis, 27 iun. 1899, [w:] *Decreta autentica Congregationis Sacrorum Rituum ex actis eiusdem collecta eiusque auctoritatae promulgata sub auspicii ss. Domini Nostri Leonis Papae XIII*, vol. III: *Ab anno 1871 num. 3233 usque ad annum 1899 num. 4051*, Romae 1900, s. 368.

¹³ TAZ, Baren. 20 dec. 1628, [w:] *Decreta autentica*, vol. I, s. 124.

¹⁴ TAZ, Patavina, 7 dec. 1844, ad. 1, [w:] *Decreta autentica Congregationis Sacrorum Rituum ex actis eiusdem collecta eiusque auctoritatae promulgata sub auspicii ss. Domini Nostri Leonis Papae XIII*, vol. II: *Ab anno 1706 num. 2163 usque ad annum 1870 num. 3232*, Romae 1898, s. 323.

ordynariuszy Mszy św. i świąt z oficjum o świętym, jeżeli w kościele nie przechowywano relikwii znacznej¹⁵, ani nie można było dodawać we Mszy św. *Credo*¹⁶, ani relikwii nieznacznych obnosić w procesji.

Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 r. przyjął ten sam podział, zaznaczając w kan. 1281 § 2, że znacznymi relikwiami są: „całe ciało, głowa, ramię, przedramię, serce, język, ręka, goleń lub ta część ciała, na której męczennik cierpiał, byleby była cała i niezbyt mała”¹⁷. Kodeks zabraniał przechowywania w prywatnych domach i oratoriach relikwii znacznych bez pisemnego pozwolenia ordynariusza miejsca (kan. 1282 § 1). Dopuszczał to w odniesieniu do relikwii nieznacznych, których jednak nie zdefiniował.

Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r. nie zawiera definicji relikwii. Zabrania jednak alienowania relikwii znacznych (*insignes reliquiae*) i innych doznających wielkiej czci ze strony wiernych, bez zezwolenia Stolicy Apostolskiej (kan. 1190). Tej definicji nie było również w apendyksie do instrukcji *Sanctorum Mater* z 17 maja 2007 r.

Dopiero instrukcja Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych z 8 grudnia 2017 r. doprecyzowała, że relikwiami znacznymi są: 1) ciała świętych i błogosławionych lub 2) znaczne ich części lub 3) cała objętość popiołów pochodzących z ich kremacji (Introduzione). Zaopatrzone w certyfikat autentyczności powinny być przechowywane z szacunkiem w odpowiednich opieczutowanych urnach (trumnach), umieszczanych w godnych miejscach, które gwarantują bezpieczeństwo, klimat sakralny i ułatwiają oddawanie kultu (Introduzione).

Za relikwie nieznaczne uważane są natomiast: 1) małe fragmenty ciała błogosławionych i świętych lub 2) przedmioty, które były w bezpośrednim kontakcie z tymi osobami (Introduzione). Ponadto określono, że o relikwiach można mówić dopiero po beatyfikacji. Instrukcja rozwiała więc wątpliwości tym, którzy relikwiami znacznymi nazywali jakiegokolwiek przedmioty dotknięte przez błogosławionego, czy małe kawałki kości lub krwi. Mimo zakazu wyrażonego w kan. 1090 § 1 KPK/83 r. w Internecie sprzedawane są różnorakie relikwie nieznaczne. Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych przypomina, że te relikwie nieznaczne „w każdym razie muszą być przechowywane i czczone w duchu religijnym, bez jakiegokolwiek formy zabobonu i komercji” (Introduzione), a w art. 25 instrukcji

¹⁵ TAZ, Urbis, 8 apr. 1628, s. 118.

¹⁶ TAZ, Patavina, 7 dec. 1844, ad. 1, s. 323. Szerzej: L. FIEJDASZ, *Kształtowanie się pojęcia relikwii: aspekt prawny*, [w:] *Świętość Kanonizowana*, t. 11: *Kult relikwii*, red. Sz.T. Praškiewicz, Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych 2013, s. 17-38 [dalej cyt.: ŚK, t. 11].

¹⁷ „Insignes Sanctorum vel Beatorum reliquiae sunt corpus, caput, brachium, antibrachium, cor, lingua, manus, crus aut illa pars corporis in qua passus est martyr, dummodo sit integra et non parva”.

wyraźnie zabrania wymiany relikwii na coś innego lub na pieniądze i sprzedaży relikwii (tzn. przeniesienie relikwii za określoną cenę). Zabrania wystawiania ich w miejscach niedozwolonych lub profanujących.

4. WŁADZA KOMPETENTNA I CZYNNOŚCI POPRZEDZAJĄCE KANONICZNE ROZPOZNANIE DOCZESNYCH SZCZĄTEK SŁUG BOŻYCH

Celem kanonicznego rozpoznania doczesnych szczątek sługi Bożego jest stwierdzenie ich autentyczności. Precyzując, należy przypomnieć, że ani konstytucja apostolska *Divinus perfectionis Magister* z 25 stycznia 1983 r.¹⁸ ani normy wykonawcze do niej – *Normae servandae* z 7 lutego 1983 r.¹⁹ nie postanawiały nic w zakresie kanonicznego rozpoznania doczesnych szczątek sługi Bożego²⁰. Uczyniła to dopiero Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych w instrukcji o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych *Sanctorum Mater* z 17 maja 2007 r.²¹, zaznaczając w art. 141, że: „Przed przystąpieniem do ostatecznego zamknięcia dochodzenia, biskup diecezjalny lub eparchialny może przeprowadzić kanoniczną identyfikację doczesnych szczątek sługi Bożego”, doprecyzowując w art. 2 § 1 nieobowiązującego już apendyksu, iż „jest rzeczą konieczną stwierdzenie autentyczności doczesnych szczątek sługi Bożego, którego sprawa jest w toku”, „zanim dochodzenie zostanie zamknięte” (art. 3 apendyksu).

Kompetentny do przeprowadzenia wszystkich możliwych czynności związanych z doczesnymi szczątkami jest biskup diecezji lub eparchii, w której one się znajdują²². Fakultatywna prośba o instrukcję Kongregacji do przeprowadzenia

¹⁸ IOANNES PAULUS PP. II, *Constitutio apostolica Divinus perfectionis Magister. Modus procedendi in Causarum canonizationis instructione recognoscitur et Sacrae Congregationis pro Causis Sanctorum nova datur ordinatio* (25.01.1983), AAS 75 (1983), s. 349-355; tekst polski: *Postępowanie kanonizacyjne*, s. 249-258.

¹⁹ SACRA CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM, *Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in causis sanctorum* (7.02.1983), AAS 75 (1983), s. 396-403; tekst polski: w: *Postępowanie kanonizacyjne*, s. 259-269.

²⁰ Szerzej zob. H. MISZTAŁ, *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*, wyd. 2, Lublin: Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2003, s. 387.

²¹ CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM, *Sanctorum Mater. Istruzione per lo svolgimento delle Inchieste diocesane o eparchiali nelle Cause dei Santi* (17.05.2007), AAS 99 (2007), s. 465-517 oraz „Communicaciones” 39 (2007), nr 2, s. 221-268.

²² Art. 1 IR: „Competente ad effettuare tutte le eventuali operazioni sulle reliquie o sui resti mortali è il Vescovo della diocesi o dell’eparchia, dove sono custoditi, previo il consenso della Congregazione delle Cause dei Santi”. Zob. także art. 7 IR.

kanonicznego rozpoznania śmiertelnych szczątek²³, została zastąpiona obligatoryjną zgodą tegoż dykasterium.

Nowością jest postanowienie drugiej części art. 2 IR, w myśl którego, przed podjęciem jakichkolwiek czynności na doczesnych szczątkach należy przestrzegać wszystkich przepisów miejscowego prawa świeckiego²⁴ i zgodnie z nimi uzyskać zgodę spadkobiercy. Również przed beatyfikacją taką zgodę należy uzyskać od spadkobiercy na darowanie fragmentów ciała Kościołowi (art. 2 § 2). W prawie polskim powołanie do spadku wynika z testamentu albo z ustawy – gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 §§ 1 i 2 k.c.). Krąg spadkobierców czy to testamentowych czy ustawowych nie jest tożsamy z kręgiem osób uprawnionych do pochowania (i także ekshumacji) zwłok. Według art. 10 ust. 1 ustawy z 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych²⁵ prawo to przysługuje najbliższej pozostałej rodzinie osoby zmarłej, tj.: 1) pozostałemu małżonkowi (małżonce); 2) krewnym zstępnym; 3) krewnym wstępnym; 4) krewnym bocznym do 4 stopnia pokrewieństwa; 5) powinowatym w linii prostej do 1 stopnia. Czy zatem o zgodę należy poprosić tylko spadkobierców testamentowych lub ustawowych? Co w sytuacji, kiedy spadkobiercą jest (są) osoba (osoby) spoza najbliższej żyjącej rodziny? Albo, gdy spadek odziedziczyła instytucja, Skarb Państwa? Czy w takiej sytuacji nie należy przynajmniej poinformować najbliższej rodziny o planowanych działaniach? Czy brak zgody członków najbliższej rodziny wyliczonej w art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych nie wpłynie negatywnie na klimat związany z trwającym procesem beatyfikacyjnym? Pominięcie zgody najbliższej rodziny zmarłego jest naruszeniem dobra osobistego w postaci prawa do pochówku zwłok, które nie ustaje automatycznie po odprawieniu pogrzebu, a jego zakres obejmuje również domaganie się ekshumacji w celu pochowania zwłok w innym stosownym miejscu²⁶. Bez względu na to,

²³ Por. Art. 4 § 1 Apendyksu do *Sanctorum Mater*.

²⁴ Termin „legge civile locali” występujący bardzo często w oficjalnych dokumentach Kościoła katolickiego należy tłumaczyć nie jako prawo cywilne, ale jako prawo świeckie, w odróżnieniu od prawa kanonicznego.

²⁵ Tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 2126.

²⁶ Por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 1965 r., sygn. akt I CR 464/64, LEX nr 259; A. PARTYK, *Pierwszeństwo osób wymienionych w art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, do pochówku zwłok w określonym grobie oraz do ekshumacji*, LEX/el. 2014. Warto też odnotować, że w orzecznictwie polskim nie ma jednomyślności co do tego, czy osobom wymienionym w art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych przysługuje swoiste „pierwszeństwo” do pochówku zwłok, czy pochówek wymaga zgodnego współdziałania wszystkich osób bliskich temu zmarłemu, czy każda z tych osób może samodzielnie podjąć działania, a pozostałe mogą się temu sprzeciwić, gdy działanie to nosi cechy bezprawności. Szerzej zob. *Postępowanie kanonizacyjne*, s. 196-197.

która opcja zostanie roztropnie wybrana w konkretnej sprawie, w przypadku braku porozumienia członków rodziny co do ekshumacji, kompetentny do rozstrzygnięcia jest sąd powszechny²⁷. Nie są to rozważania czysto akademickie. Sąd Najwyższy Nowego Jorku, w ogłoszonym 8 czerwca 2018 r. wyroku rozstrzygnął, trwający wiele lat spór między diecezją Peoria a archidiecezją Nowy Jork, w sprawie ekshumacji i przeniesienia ciała abpa Fultona Sheena z katedry św. Patryka w Nowym Jorku do diecezji Peoria, która prowadziła jego proces beatyfikacyjny²⁸. Sędzia Arlene Bluth orzekła, że „Joan Sheen Cunningham, bratanica i najbliższa żyjąca krewna arcybiskupa Sheena, spełniła warunki prawne niezbędne do ekshumacji ciała jej wuja”, zaś spodziewana kanonizacja jest wystarczającym powodem do przeniesienia doczesnych szczątków abp. Scheena²⁹.

Mając zgodę, o której w poprzednim akapicie, biskup właściwy prosi Kongregację o zgodę na wykonanie czynności, które chce przeprowadzić (art. 3 § 1 IR). W pisemnej prośbie dokładnie opisuje: 1) miejsce, aktualnego pochówku S.B. (miasto, nazwa kościoła, kaplica, cmentarz publiczny lub prywatny, etc.) (art. 3 § 2 IR); 2) miejsce docelowego pochówku, dołączając projekt nowej lokalizacji grobu (wskazując miasto, nazwę kościoła, kaplicy, cmentarza, etc.) – jeżeli zamierza dokonać przeniesienia na stałe w inne miejsce diecezji lub eparchii (art. 4 § 1 IR); 3) miejsce docelowego pochówku dołączając projekt nowej lokalizacji i pisemną zgodę biskupa *ad quem*, który zostanie obdarowany doczesnymi szczątkami S.B. – jeżeli przeniesienie ma się dokonać do innej diecezji (art. 4 § 2 IR); 4) zawsze potwierdza, że uzyskał zgodę spadkobiercy. W sytuacji, gdyby szczątki miały zostać wyalienowane w granicach tej samej diecezji lub eparchii, właściwy biskup wraz z prośbą o zgodę na przeprowadzenie tych czynności, powinien przesłać Kongregacji kopię pisemnej zgody stron: alienatora i przyszłego właściciela. W przypadku alienacji do innej diecezji lub eparchii do prośby dołącza się kopię pisemnej zgody biskupa (biskup *ad quem*), który otrzyma relikwie, pisemną zgodę alienującego oraz przyszłego właściciela, jak również projekt nowej lokalizacji (art. 5 IR).

²⁷ E. DARMOROST, *Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Komentarz*, Warszawa 2014, LEX/el.

²⁸ V. CRISCUOLO, *Praenotatio Relatoris Generalis*, [w:] CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM, Peorien. Beatificationis et Canonizationis Servi Dei Fulton Ioannis Sheen Archiepiscopi Titularis Neoportensis Episcopi Roffensis in America (1895-1979), *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis*, vol. I, Roma: Tipografia Nova Res s.r.l. 2011, s. I-VI.

²⁹ *Wyrokiem Sądu Najwyższego w Nowym Jorku ciało Arcybiskupa Sheena może zostać przeniesione do Peorii*, [w:] <https://abpsheen.pl/> [dostęp: 18.07.2018].

Po otrzymaniu reskryptu Kongregacji biskup może procedować zgodnie z instrukcją tego dykasterium³⁰, skrupulatnie, unikając jakiegokolwiek formy kultu niedozwolonego wobec S.B. lub Czcigodnego S.B., który jeszcze nie został beatyfikowany (art. 6 IR)³¹.

Biskup ustanawia trybunał, mianując dekretem tych, którzy będą pełnić funkcje: delegata biskupiego, rzecznika sprawiedliwości i notariusza (art. 8 IR). Ponadto mianuje: biegłego lekarza (patomorfologa, lekarza sądowego lub innego lekarza specjalistę) i, jeśli jest to konieczne, asystenta biegłego lekarza (technika autopsji), a także innych do wykonania prac technicznych. Mianuje przynajmniej dwoje wiernych (duchownych, osoby konsekrowane, świeccy), którzy podpisują dokumenty jako świadkowie (art. 10 IR). W dotychczasowej praktyce, przed przystąpieniem do czynności ekshumacyjnych, należało pod przysięgą przesłuchać przynajmniej dwóch świadków pogrzebu i pochówku S.B. na temat autentyczności grobu³². Aktualna instrukcja nie stawia takiego wymogu. Nie jest zabroniony udział postulatora lub wicepostulatora (art. 11 IR) oraz innych osób, których obecność biskup lub jego delegat uzna za stosowną (art. 13 § 2 IR). Należy jednak bezwzględnie unikać rozgłosu o tym wydarzeniu (art. 13 § 3 IR), gdyż te czynności nie mogą mieć charakteru nabożeństwa publicznego³³. Wszyscy, którzy biorą udział w kanonicznym rozpoznaniu doczesnych szczątków, muszą najpierw złożyć przysięgę, że będą wiernie wypełniać swoje zadania i zachowają tajemnicę urzędową (art. 12 IR).

5. KANONICZNE ROZPOZNANIE

Trybunał i inne osoby mianowane do tego zadania spotykają się w wyznaczonym dniu i o określonej godzinie w miejscu, w którym są przechowywane szczątki (art. 13 § 1 IR). Przed ich przeniesieniem, jeżeli istnieje autentyczny dokument potwierdzający fakt ostatniego pochówku, kanonicznego rozpoznania lub przeniesienia, należy go głośno odczytać przed notariuszem, aby mógł on potwierdzić, czy to co jest zapisane w dokumencie pokrywa się z tym co zostało ustalone w chwili obecnej (art. 14 § 1 IR). W przypadku braku takiego dokumentu

³⁰ Przykłady takich instrukcji podaje A. SCABER, *Rozpoznanie i zabezpieczenie doczesnych szczątków sług Bożych oraz pobranie relikwii w procedurze beatyfikacyjnej – instrukcje Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych i procedura*, [w:] ŚK, t. 11, s. 72-91.

³¹ Zob. także: nr 36 *Normae servandae*; art. 88 i art. 143 *Sanctorum Mater*.

³² MISZTAŁ, *Prawo kanonizacyjne*, s. 388.

³³ Tamże.

lub jeśli urna lub przylegające do niej pieczęcie wydają się być złamane, należy zachować szczególną staranność, aby mieć pewność, że są to naprawdę doczesne szczątki tego, o którego chodzi (art. 14 IR).

Po wydobyciu trumny należy przewieźć ją w odpowiednie miejsce (np. do zakładu medycyny sądowej, zakrystii, etc.)³⁴. Doczesne szczątki należy ułożyć na stole pokrytym godnym materiałem, tak aby biegli z zakresu anatomii mogli je oczyścić z kurzu i innych zanieczyszczeń (art. 15 IR). Po zakończeniu tych czynności biegli identyfikują wszystkie części ciała i opisują w sposób najbardziej szczegółowy ich stan, a także umieszczają swoje wnioski we wspólnej relacji przez nich podpisanej i dołączonej do pozostałych akt (art. 16 IR). Ilekroć kanoniczne rozpoznanie uwidacznia konieczność lub stosowność przeprowadzenia zabiegów dotyczących zabezpieczenia szczątków, po uzyskaniu zgody biskupa, takie zabiegi należy wykonać, stosując najbardziej stosowne techniki w miejscach i w sposób wskazany przez biegłych z zakresu anatomii lub innych ekspertów (art. 17 IR). Jeśli kanoniczne rozpoznanie nie może być zakończone podczas jednej sesji, miejsce, w którym były dokonywane te czynności, należy zamknąć, zabezpieczyć i podjąć niezbędne środki ostrożności, aby uniknąć kradzieży lub profanacji. Klucz przechowuje biskup lub jego delegat (art. 18 IR).

Wykonawszy to wszystko, co jest konieczne do konserwacji doczesnych szczątków oraz zrekonstruowania ciała, wszystko należy włożyć do nowej urny (art. 19 IR). Jeśli szczątki mają być ubrane w nowe szaty, te jeśli to możliwe, powinny zachować styl wcześniejszy (art. 19 § 2 IR). Dokonując tych czynności biskup lub jego delegat mają dopilnować, aby nikt niczego nie wyjął z urny lub niczego do niej nie włożył (art. 19 § 3 IR). Jeśli to możliwe, starą urnę i wszystko, co się w niej znajdowało, należy zachować w sposób religijnie dopuszczalny, w innym wypadku wszystko to powinno być zniszczone (art. 19 § 4 IR).

Protokół z przeprowadzonych czynności, należy umieścić w tubie, zabezpieczonej pieczęcią biskupa i umieścić w urnie (art. 20 IR). Jeżeli czynności wymagają przeniesienia doczesnych szczątek S.B. w ramach tej samej diecezji lub eparchii, urnę należy zamknąć i przewiązać wstążką z przymocowaną pieczęcią biskupa, bez uroczystości, ani w miejscu dotychczasowego pochówku, ani w miejscu nowego pochówku, unikając wszelkich oznak bezprawnego kultu zgodnie z dekretami Urbana VIII o braku kultu (art. 26 IR).

³⁴ Szczegółowo przebieg tych czynności opisuje praktyk G. Bartoszewski w artykułach: *Ekshumacja i kanoniczne rozpoznanie doczesnych szczątek sługi Bożego w świetle Instrukcji Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych „Sanctorum Mater”*, [w:] *O Sanctorum Mater*, red. W. Bar, L. Fiejdasz, Lublin: Stowarzyszenie Kanonistów Polskich 2008, s. 99-118; *Ekshumacja i zabezpieczenie doczesnych szczątków sług Bożych*, [w:] *SK*, t. XI, s. 39-59.

6. WYJMOVANIE FRAGMENTÓW I CZYNNOŚCI KOŃCOWE

W taki sam sposób, jak przy kanonicznym rozpoznaniu doczesnych szczątek S.B., należy procedować w odniesieniu do pobrania fragmentów ciała z okazji zbliżającej się beatyfikacji S.B. lub kanonizacji błogosławionego. Należy pobrać tylko takie fragmenty ciała, które naturalnie odłączyły się od całości, zgodnie ze wskazaniami biegłych (art. 21 IR). Instrukcja zabrania rozczłonkowania ciała, chyba że biskup uzyskał zgodę Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych do przygotowania relikwii znacznych (art. 24 IR). Osobą odpowiedzialną za sporządzenie certyfikatu autentyczności relikwii jest postulator sprawy (art. 23 IR)³⁵. Natomiast biskup decyduje o miejscu przechowywania wydobytych fragmentów (art. 22 IR).

Notariusz protokołuje wszystkie czynności procesowe w specjalnym protokole, podpisanym przez biskupa lub delegata biskupiego, rzecznika sprawiedliwości, biegłych z zakresu z anatomii i dwóch świadków wspomnianych w art. 9-10 niniejszej instrukcji. Notariusz uwierzytelnia akt swoim podpisem i pieczęcią. Do protokołu załącza się zgodę Kongregacji (art. 28 IR). Protokoły wszystkich wykonanych czynności, zamknięte i opatrzone pieczęciami biskupa lub delegata, przechowuje się w kurii diecezjalnej lub eparchialnej, zaś kopię protokołu wysyła się do Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych (art. 29 IR). Nowością instrukcji jest pozwolenie na dokumentowanie przebiegu czynności kanonicznego rozpoznania i zabezpieczenia doczesnych szczątek lub relikwii. W każdym przypadku autoryzowane fotografie lub filmy z czynności należy dołączyć do protokołu i zachować wraz z nim w kurii diecezjalnej lub eparchialnej (art. 29 § 2 IR). Natomiast zdjęcia i informacje, pochodzące z czynności anatomicznych i wszystkich zabiegów, nie mogą być upubliczniane bez zgody właściwego biskupa i jeśli taki istnieje – bez zgody spadkobiercy (art. 30 IR).

ZAKOŃCZENIE

Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, która w myśl art. 74 konstytucji apostołskiej *Pastor bonus*, decyduje o wszystkim co dotyczy autentyczności i przechowywania relikwii, po 11 latach stosowania apendyksu do instrukcji *Sanctorum Mater o kanonicznym rozpoznaniu doczesnych szczątek sługi Bożego*, uznała za konieczne przygotowanie nowej instrukcji: *Relikwie w Kościele: autentyczność*

³⁵ W przypadku braku postulacji, przygotowanie i podpisanie certyfikatu autentyczności relikwii spoczywa na biskupie diecezjalnym, eparsze lub na osobach zrównanych z nim w prawie, lub ich delegatach (art. 23 § 2 IR).

i przechowywanie. W sposób niebudzący wątpliwości, po raz pierwszy po 1983 r., systematyzuje pojęcie relikwii, dzieląc je na znaczne (*reliquie insigni*) i nieznaczne (*reliquie non insigni*). Nowością jest zaliczenie do relikwii znacznych całej objętości urny z prochami uzyskanymi w wyniku kremacji (za takie kiedyś uważano wagę z krwią męczenników). Szczegółowo wyjaśnia wszystkie czynności, które są możliwe do wykonania na doczesnych szczątkach sług Bożych i na relikwiach, zaznaczając, że zawsze biskup diecezjalny lub eparcha powinien uzyskać zgodę Kongregacji. Wprowadza, co jest także nowością w odniesieniu do poprzednich dokumentów, wymóg uzyskania zgody spadkobierców na przeprowadzenie jakichkolwiek czynności na doczesnych szczątkach (tj. na ich ekshumację, przeniesienie w inne miejsce, pobranie fragmentów ciała przed spodziewaną beatyfikacją, na upublicznienie zdjęć i filmów i innych informacji z czynności anatomicznych) oraz wymóg, by również przed beatyfikacją uzyskać ich zgodę na darowanie fragmentów ciała Kościołowi. Ustanawia wymóg powołania trybunału do kanonicznego rozpoznania doczesnych szczątek (wcześniej ustanawiano komisję ekshumacyjną), przypomina o unikaniu wszelkich oznak bezprawnego kultu zgodnie z dekretami Urbana VIII o braku kultu. Instrukcja nie określa dokładnie momentu przeprowadzenia kanonicznego rozpoznania, ani nie przywołuje art. 141 SM. Postanawia ogólnie, że ma to się odbyć przed beatyfikacją S.B. Uważam, że instrukcja będzie dobrze służyła tym, przed którymi stoi zadanie kanonicznego rozpoznania doczesnych szczątek oraz zapobiegnie nadużyciom w przyszłości.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA PRAWA

- Codex Iuris Canonici Pii X Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, s. 1-593.
- Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; Kodeks Prawa Kanonicznego, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań: Pallottinum 1984.
- SISTO V: Costituzione apostolica Immensa aeterni Dei Istituzione di quindici Congregazioni, di cui la quinta pro sacris ritibus et caeremoniis (22.01.1588), [w:] Leggi della Chiesa su beatificazione e canonizzazione dall'anno 993 all'anno 2000. Collezione, ed. L. Porsi, Roma: Nova Res 2006, s. 97-98.
- IOANNES PAULUS PP. II, Constitutio apostolica Divinus perfectionis Magister. Modus procedenti in Causarum canonizationis instructione recognoscitur et Sacrae Congregationis pro Causis Sanctorum nova datur ordinatio (25.01.1983), AAS 75 (1983), s. 349-355; tekst polski: Henryk MISZTAŁ, Lidia FIEJDASZ-BUCZEK, Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii, Lublin: Wydawnictwo KUL 2017, s. 249-258.

- FRANCESCO: Lettera apostolica in forma di Motu Proprio del Sommo Pontefice Francesco Maiorem hac dilectionem sull'offerta della vita, *Bollettino* 11.07.2017, nr B0484; tekst polski: FRANCISZEK, Maiorem hac dilectionem. List apostolski w formie motu proprio o ofiarowaniu życia, *L' Osservatore Romano* wyd. pol. 38 (2017), nr 8 (394), s. 10-12.
- FRANCESCO: Esortazione apostolica Gaudete et Exsultate del Santo Padre Francesco sulla chiamata alla santità nel mondo contemporaneo (19.03.2018); tekst polski: Adhortacja apostolska Ojca Świętego Franciszka Gaudete et Exsultate. O powołaniu do świętości w świecie współczesnym, Kraków: Wydawnictwo M 2018.
- Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych z dnia 31 stycznia 1959 r., Dz. U. z 2015 r., poz. 2126.

AKTA KONGREGACJI SPRAW KANONIZACYJNYCH

- SACRA CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM: Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in causis sanctorum (7.02.1983), AAS 75 (1983), s. 396-403; tekst polski: Henryk MISZTAŁ, Lidia FIEJDASZ-BUCZEK, Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii, Lublin: Wydawnictwo KUL 2017, s. 259-269.
- SACRA RITUUM CONGREGATIO: Baren. 20 dec. 1628, [w:] Decreta autentica Congregationis Sacrorum Rituum ex actis eiusdem collecta eiusque auctoritatis promulgata sub auspicii ss. Domini Nostri Leonis Papae XIII, vol. I: Ab anno 1588 num. 1 usque ad annum 1705 num. 2162, Romae 1898, s. 124.
- SACRA RITUUM CONGREGATIO: Patavina, 7 dec. 1844, ad. 1, [w:] Decreta autentica Congregationis Sacrorum Rituum ex actis eiusdem collecta eiusque auctoritatis promulgata sub auspicii ss. Domini Nostri Leonis Papae XIII, vol. II: Ab anno 1706 num. 2163 usque ad annum 1870 num. 3232, Romae 1898, s. 323.
- SACRA RITUUM CONGREGATIO, Urbis et Orbis, 27 iun. 1899, [w:] Decreta autentica Congregationis Sacrorum Rituum ex actis eiusdem collecta eiusque auctoritatis promulgata sub auspicii ss. Domini Nostri Leonis Papae XIII, vol. III: Ab anno 1871 num. 3233 usque ad annum 1899 num. 4051, Romae 1900, s. 368.
- SACRA RITUUM CONGREGATIO: Urbis, 8 apr. 1628, [w:] Decreta autentica Congregationis Sacrorum Rituum ex actis eiusdem collecta eiusque auctoritatis promulgata sub auspicii ss. Domini Nostri Leonis Papae XIII, vol. I: Ab anno 1588 num. 1 usque ad annum 1705 num. 2162, Romae 1898, s. 118.
- CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM: Norme sull'amministrazione dei beni delle cause di beatificazione e canonizzazione (10.03.2016), AAS 108 (2016), s. 495-498; tekst polski: KONGREGACJA SPRAW KANONIZACYJNYCH, Normy dotyczące administrowania funduszami przeznaczonymi na prowadzenie spraw beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych (7.03.2016), tł. M. Bider, H. Miształ, [w:] Henryk MISZTAŁ, Lidia FIEJDASZ-BUCZEK, Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii, Lublin: Wydawnictwo KUL 2017, s. 273-278.
- CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM: Regulae Consultationis ad medicos Congregationis de causis Sanctorum (23.09.2016), AAS 108 (2016), s. 1004-1009; tekst polski: KONGREGACJA SPRAW KANONIZACYJNYCH, Regulamin Konsulty Medycznej (23.09.2016), tł. M. Bider, [w:] Henryk MISZTAŁ, Lidia FIEJDASZ-BUCZEK, Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii, Lublin: Wydawnictwo KUL 2017, s. 321-328.
- CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM: Sanctorum Mater. Istruzione per lo svogimento delle Inchieste diocesane o eparchiali nelle Cause dei Santi (16.12.2006), AAS 99 (2007), s. 465-512; tekst polski: Henryk MISZTAŁ, „Sanctorum Mater”. Instrukcja Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych. Komentarz, wyd. 2, Lublin: Wydawnictwo KUL 2011.

CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM: *Le Reliquie nella Chiesa: Autenticità e Conservazione* (2017).
CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM: *Le Cause dei Santi. Sussidio per lo Studium*, a cura di V. Criscuolo, C. Pellegrino, R.J. Sarno, prefazione di A. Amato, ed. 4. Città del Vaticano: LEV 2018,

ORZECZNICTWO

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 1965 r., sygn. akt I CR 464/64, LEX nr 259.

LITERATURA

- BARTOSZEWSKI Gabriel: Ekshumacja i kanoniczne rozpoznanie doczesnych szczątków sługi Bożego w świetle Instrukcji Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych „Sanctorum Mater”, [w:] *O Sanctorum Mater*, red. W. Bar, L. Fiejdasz, Lublin: Stowarzyszenie Kanonistów Polskich 2008, s. 99-118.
- BARTOSZEWSKI Gabriel: Ekshumacja i zabezpieczenie doczesnych szczątków sług Bożych, [w:] *Świętość Kanonizowana*, t. 11: Kult relikwii, red. Sz.T. Prażkiewicz, Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych 2013, s. 39-59.
- CRISCUOLO Vincenzo: *Praenotatio Relatoris Generalis*, [w:] CONGREGATIO DE CAUSIS SANCTORUM, Peorien. *Beatificationis et Canonizationis Servi Dei Fulton Ioannis Sheen Archiepiscopi Titularis Neoportensis Episcopi Roffensis in America (1895-1979), Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis*, vol. I, Roma: Tipografia NOVA RES s.r.l. 2011, s. I-VI.
- DARMOROST Elżbieta: *Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Komentarz*, Warszawa 2014, LEX/el.
- FIEJDASZ Lidia: Kształtowanie się pojęcia relikwii: aspekt prawny, [w:] *Świętość Kanonizowana*, t. 11: Kult relikwii, red. Sz.T. Prażkiewicz, Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych 2013, s. 17-38.
- La santità nel mondo di oggi. Presentata l'esortazione apostolica «Gaudete et exsultate», *L'Osservatore Romano* ed. Quotidiana Anno CLVIII n. 81 (47.814), lunedì-martedì 9-10 aprile 2018, s. 1.
- MISZTAŁ Henryk, FIEJDASZ-BUCZEK Lidia: *Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2017.
- MISZTAŁ Henryk: *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*, wyd. 2, Lublin: Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2003.
- PALAZZINI Pietro: *Le congregazione romane*, [w:] *La Curia Romana nella Cost. Ap. «Pastor Bonus» a cura di P.A. Bonnet, C. Gullo*, Città del Vaticano: LEV 1990, s. 309-329.
- PARTYK Aleksandra: *Pierwszeństwo osób wymienionych w art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, do pochówku zwłok w określonym grobie oraz do ekshumacji*, LEX/el. 2014.
- SCĄBER Andrzej: *Rozpoznanie i zabezpieczenie doczesnych szczątków sług Bożych oraz pobranie relikwii w procedurze beatyfikacyjnej – instrukcje Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych i procedura*, [w:] *Świętość Kanonizowana*, t. 11: Kult relikwii, red. Sz.T. Prażkiewicz, Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych 2013, s. 72-91.

POJĘCIE RELIKWII ORAZ KANONICZNE ROZPOZNANIE,
PRZENIESIENIE I KONSERWACJA DOCZESNYCH SZCZĄTEK SŁUG BOŻYCH
WEDŁUG INSTRUKCJI KONGREGACJI SPRAW KANONIZACYJNYCH
Z 8 GRUDNIA 2017 ROKU

Streszczenie

Po raz pierwszy od reformy prawa kanonicznego w 1983 r., w oficjalnym dokumencie Stolicy Apostolskiej została uporządkowana terminologia dotycząca relikwii. Instrukcja wyróżnia relikwie znaczne i nieznaczne. Nawiązując do dekretów Kongregacji Obrzędów ukazano racje, dla których ten podział słusznie został wprowadzony. Kompetentny do przeprowadzenia wszystkich czynności na doczesnych szczątkach sługi Bożego jest biskup diecezji lub eparchii, gdzie one spoczywają, po uzyskaniu zgody spadkobierców i zgody Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych (możliwe są różne warianty). Oprócz trybunału, biskup mianuje biegłych patomorfologów, osoby do wykonania czynności technicznych oraz dwóch świadków przeprowadzonych czynności. Omówiono przebieg kanonicznej identyfikacji zwłok, pobranie fragmentów na wypadek spodziewanej beatyfikacji oraz czynności końcowe.

Słowa kluczowe: proces beatyfikacyjny; prawo kanonizacyjne; postulator; relikwie znaczne; relikwie nieznaczne; papież Franciszek; kult relikwii

THE CONCEPT OF RELICS AND CANONICAL RECOGNITION, TRANSFER
AND PRESERVATION OF THE MORTAL REMAINS OF SERVANT OF GOD
ACCORDING TO THE INSTRUCTION OF THE CONGREGATION
FOR THE CAUSES OF SAINTS ON DECEMBER 8, 2017

Summary

For the first time since the reform of canon law in 1983 the terminology regarding relics was put in the official document of the Holy See. The Instruction distinguishes between significant and non-significant relics. Referring to the decrees of the Sacred Congregation of Rites, it shows the reasons why this particular division was rightly introduced. The Bishop of the diocese or of the eparchy where mortal remains are preserved is competent to perform all the possible procedures on them, provided he has obtained beforehand the consent of the heirs and the consent of the Congregation for the Causes of Saints (different variants are possible). Apart from a Tribunal the Bishop nominates expert pathologists, people charged with performing the technical aspects of the works and two witnesses. The procedures of canonical recognition of the remains, the extraction of some fragments in case of imminent beatification and some final operations are discussed.

Key words: beatification process; canonization law; postulator; significant relics; non-significant relics; Pope Francis; cult of the relic